

OCENA DOROBKU ARTYSTYCZNEGO I RECENZJA PRACY DOKTORSKIEJ

mgr CEZARIUSZA GADZINY

Dane osobowe recenzenta:

prof. zw. dr hab. Jerzy Jarosik

Wydział Kompozycji, Interpretacji, Edukacji i Jazzu

Akademia Muzyczna im. Karola Szymanowskiego

w Katowicach

Katowice, dnia 03.01.2019 r.

Dotyczy

Uchwała Rady Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu z dnia 29.11.2011 roku w sprawie wszczęcia przewodu doktorskiego dla mgr Cezariusza Gadziny w dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka.

Temat pracy doktorskiej „Technika i artykulacja w muzyce klasycznej jako elementy poszerzające i wzbogacające paletę środków wyrazu saksofonisty realizującego solo lub z zespołem utwory w estetyce jazzowej”

Zleceniodawca opinii

Akademia Muzyczna im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu Wydział Instrumentalny.

Dokumentacja nadesłana w związku z przewodem doktorskim Pana Cezariusza Gadziny zawiera:

1. Sygnowane datą 07.11.2018 roku pismo Dziekana Wydziału Instrumentalnego dr hab. Piotra Rojka, prof. nadzw. z dołączonymi kserokopiami uchwał i protokołów z posiedzenia Rady Wydziału w dniach 29.11.2011 roku (uchwały w sprawie wszczęcia przewodu doktorskiego i wyznaczeniu promotora recenzenta a także listy obecności członków Rady Wydziału i minimum kadrowego)
2. 1. Egzemplarz pracy doktorskiej składającej się z dzieła artystycznego, zarejestrowanego na nośniku elektronicznym i opisu dzieła w wersji drukowanej i elektronicznej.
3. 1 egzemplarz dokumentacji dorobku mgr Cezariusza Gadziny.

Tryb przeprowadzenia czynności na posiedzeniu Rady Wydziału 29.11.2011 roku był zgodny z Ustawą z dnia 14.03.2003 roku, tekst jednolity o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki, Dz.U.2014 poz.1852 wraz z późniejszymi zmianami oraz z Rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 03.10.2014 roku w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzania czynności w przewodach doktorskich, w postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora (Dz. U. Nr 2014 poz.1383). Oznacza to, że uchwały w sprawie wszczęcia przewodu doktorskiego Pana Cezariusza Gadziny, wyznaczeniu promotora i recenzentów (w tym mojej osoby) zostały podjęte prawidłowo.

Podstawowe dane o kandydacie:

Pan Cezariusz Gadzina

ur. 13.08.1966 r. w Wierzchowie

Studia

- Akademia Muzyczna im. F. Chopina Warszawa (saksofon , klasa doktora Davida Pitucha 1991 r.)
- Lemmensinstituut w Leuvenw (klasa saksofonu klasycznego prof. Ed Bogarta 1995)
- Królewskie Konserwatorium Muzyczne w Brukseli (klasa saksofonu jazzowego prof. John Ruocco 1998)
- Królewskie Konserwatorium w Brukseli (dyrygentura prof. Frank Shipway)

Kursy mistrzowskie –udział

2000 r. (nadal) - kursy mistrzowskie klasa saksofonu Zamość.

Master Class - uczelnie europejskie: Bruksela, Bukareszt, Sofia, Thessaloniki

Nagrody wyróżnienia w konkursach muzycznych

1993 - I nagroda zespół „Simple Acoustic Quartet” Europejski Konkurs Jazzowy w Sorgues (Francja)

1992 i 1996 - finalista w Międzynarodowym Konkursie Jazzowym Hoeillart - Belgia.

Pomorska Jesień Jazzowa Złoty Klucz do Kariery z zespołem „Ostatni Dzwonek”

1992/3 Stypendysta Rządu Belgijskiego.

Dorobek artystyczny

Pan Cezariusz Gadzina jest niewątpliwie jednym z czołowych saksofonistów w Polsce, co znajduje potwierdzenie w jego dokumentacji artystycznej, przedstawiającej bogatą i różnorodną działalność zarówno solistyczną jak i zespołową. Brał udział w wielu festiwalach w znaczących ośrodkach muzycznych i salach koncertowych jak: Festspilele- Salburg, Ars Musica – Bruksela, Zagreb-Biennale, Bonner Biennale, Aca Festival - Majorka, Warszawska Jesień, Jazz Jamboree, Jazz Krogentocht - Gandawa Belgia, Jazz a Liege, Jazz Nord –Lille Francja. Ponadto koncertował w Nowym Yorku (lincoln Center), Singapurze, Casablance, Lizbonie, Brukseli, Barcelonie, Paryżu, Zurychu, Berlinie, Palermo, Lublaniu, Bergen, Tallinie, Amsterdamie, Pradze, Lille, Rydze, Rzymie. Współpracował z wieloma orkiestrami w kraju i za granicą: Orkiestra Duńskiego Radia w Kopenhadze, World Saxophone Orkiestra w Amsterdamie, Orkiestra Kameralna Amadeus, Orkiestra Kameralna „Ricerca”, Kwartet Wilanów, Orkiestra Filharmonii Narodowej, Filharmonia w Poznaniu, Kaliszu, Kielcach. Opera Belgijska w Brukseli, Urban Sax w Paryżu. Zainteresowania doktoranta to także współpraca z kompozytorami muzyki współczesnej: Bogusław Schaeffer, Maciej Małecki, Krzesimir Dębski, Gasto Compere, Piotr Moss, Rafał Stradomski, Wiesław Rentowski, Edward Sielicki. W rezultacie tych zainteresowań nagrał pierwszy polski koncert saksofonowy Concertino Romana Palestra z udziałem Orkiestry Kameralnej „Amadeus” pod dyktando Agnieszki Duczmal. Od 1996 roku związany jest z belgijskimi zespołami Blindman Saxophone Quartet oraz Saxafarba, gdzie Cezariusz Gadzina jednocześnie pełni funkcję kierownika muzycznego, kompozytora i wykonawcy. Od 2008 roku Cezariusz Gadzina pełni funkcję dyrektora artystycznego The European Saxophone Ensemble, zespołu noszącego tytuł Ambasadora Kultury Unii Europejskiej. Możliwość stałej współpracy z kompozytorami muzyki współczesnej pozwoliła Cezariuszowi Gadzinie na indywidualny rozwój osobowości artystycznej. W rezultacie oprócz dzieł współczesnych polskich kompozytorów zainteresowania doktoranta

łączą i uzupełniają się z muzyką jazzową. Pokażny jest dorobek fonograficzny Pana Gadziny. Płyty kompaktowe nagrane z wytwórniami: BMG, KOCH Classics , Cypres Records, Not Two, Selles, Edition St. Paul, Records Ambovalence, Maelstrom A –shams, De Werf.

Poza działalnością koncertową prowadzi działalność naukowo-dydaktyczną, biorąc czynny udział w sesjach naukowych, konkursach, kursach mistrzowskich dotyczących różnorodnych aspektów wykonawstwa literatury saksofonowej.

OCENA PRACY DOKTORSKIEJ

Praca doktorska Pana mgr Cezariusza Gadziny pod tytułem „**Technika i artykulacja w muzyce klasycznej jako elementy poszerzające i wzbogacające paletę środków wyrazu saksofonisty realizującego solo lub z zespołem utwory w stylistyce jazzowej** ” składa się z dzieła zarejestrowanego na nośniku elektronicznym i opisu dzieła stanowiących łącznie pracę pod wspólnym tytułem.

Dzieło artystyczne obejmuje prezentację następujących utworów

Maciej Małecki „Elegia” na saksofon altowy solo

Wiesław Rentowski „ Je te veux” na saksofon altowy i fortepian

Sammy Fain Paul Francis Webster „Secret Love” na kwartet jazzowy

Guy Wood ,Robert Mellin „My one and only love” na kwartet jazzowy

Cezariusz Gadzina „Mexican Eyes na kwartet jazzowy

Współwykonawcami dzieła są:

Cezariusz Gadzina saksofon altowy

Anna Ciborowska – fortepian

Jakub Stankiewicz – fortepian

Jakub Olejnik – kontrabas

Przemysław Jarosz - perkusja

Dzieło artystyczne

Dzieło artystyczne przedstawione w niniejszej pracy doktorskiej prezentuje wybór następujących utworów: Maciej Małecki „Elegia” na saksofon altowy solo-kompozycja zadedykowana dla Cezariusza Gądziny, Wiesław Rentowski „Je te veux” na saksofon altowy i fortepian –kompozycja zamówiona przez doktoranta. Utwory osadzone są w nurcie klasycznej muzyki współczesnej z elementami estetyki jazzowej. W kompozycji pt. „Elegia” idiomem jazzu jest skala bluesowa dająca możliwość wariacji (improwizacji) w połączeniu ze stylistyką free jazzową a może bardziej swobodną interpretacją w kontekście szeroko pojętej muzyki improwizowanej. Podobne analogie znajdujemy również w kompozycji „Je te veux”. Atonalny „free jazzowy” wstęp fortepianu, swoboda rytmiczna, dowolna interpretacja daje wrażenie improwizacji. W świecie muzycznym jest coraz więcej projektów artystycznych które są syntezą klasycznej muzyki współczesnej i jazzu, wzajemnie się przenikającą. Nie sposób zgodzić się z wypowiedzią Igora Strawińskiego jakoby "jazz który szuka powiązań ze współczesną muzyką komponowaną, tracił swoje wartości". Założyć można że obaj kompozytorzy świadomie nie pozbawili wartości zarówno muzyki współczesnej, jak i elementów jazzu. Wzajemne relacje obu gatunków stworzyły nową jakość estetyczną. W moim odczuciu bardziej właściwe jest określenie powstałego stylu jako "ujazzowiona" klasyka, ponieważ kompozytorzy w indywidualny sposób przeszczepili na grunt klasycznej muzyki współczesnej elementy muzyki jazzowej. Doktorant jest artystą żywo zainteresowany idiomem jazzu z perspektywy wykonawcy klasycznej muzyki współczesnej i jazzowej. Kolejne dwie kompozycje „Secret love” w tempie (bright swing), ballada „My one and only love” oraz „Mexican eyes” (latin bright tempo) kompozycja własnego autorstwa, to klasyczny „mainstream” w muzyce jazzowej zarówno w warstwie budowy formalnej harmonicznnej i rytmicznej. Prezentowane dzieło posiada czytelny zapis prawie wszystkich technik i gry pochodzącej z saksofonowej muzyki klasycznej w sposób bardzo szczegółowy omówiony w części opisowej pracy doktorskiej. Techniki te nie są obce saksofonistom jazzowym są powszechnie i świadomie wykorzystywane w edukacji jazzowej, muzyce free jazz, fusion, funk i pokrewnych gatunkach. W przeważającej części z opisaną „encyklopedyczną determinacją” autor poświęca dużo miejsca historii i budowie saksofonu, ustnikom, stroikom, maszynkom, biografiom muzyków itd. To powszechnie znane informacje, które systematyzują potrzebną wiedzę. Problemy wykonawcze z którymi musiał się zmierzyć artysta wymagają ogromnych umiejętności i wiedzy muzycznej. Interpretacja dzieł zaproponowana przez Pana Cezariusza Gądzinę jest bardzo dobrze osadzona w realiach stylistycznych, precyzyjnie oznaczoną i odczytaną przez artystę w odniesieniu do dwóch pierwszych kompozycji. W kompozycjach „Elegia” i „Je te veux” Pan Gądzina prezentuje nienaganną technikę we wszystkich jej aspektach: intonacja, brzmienie w całej skali instrumentu, umiejętne operowanie dynamiką i artykulacją. Wyraźnie wyczuwalna świadomość rytmiczna, harmoniczna, współgrają z analitycznym opisem dzieła i są wyrazem kreowania świadomej interpretacji, poprzez bezbłędnie realizowaną artykulację, techniki wykonawcze i ich

realizację zapisaną przez kompozytorów. Autor dostarcza nie tylko informacji o twórczości poszczególnych kompozytorów ale także o ich inspiracjach. Doktorant z dużą przenikliwością poddał analizie wszystkie kompozycje uwzględniając popartą przykładami analizę strukturalną, rytmiczną, harmoniczną, kolorystyczną. W przypadku utworów jazzowych poprzez właściwą artykulację, interakcję z muzykami sekcji rytmicznej wyczuwalny jest wyraźnie klasyczny "walking" (swingujący puls) a w odniesieniu do wolnych temp (forma ballady) pewna przestrzeń czasowa która w muzyce jazzowej jest czynnikiem definiującym ten gatunek. Dobra narracja melodyczna i wyraźnie wyczuwalna świadomość rytmiczna, harmoniczna, współgrają z analitycznym opisem dzieła.

Opis dzieła artystycznego to integralna część pracy doktorskiej składa się z czterech rozdziałów: rozdział I - zarys historyczny, powstanie saksofonu i jego ewolucja w muzyce, podział wykonawstwa saksofonowego na klasyczne i jazzowe. Rozdział II – artykulacja, ogólne wyjaśnienie pojęcia oraz różnice w podejściu do artykulacji w saksofonowym wykonawstwie klasycznym i jazzowym. Rozdział III –techniki gry pochodzące z saksofonowej muzyki klasycznej, które znalazły szerokie zastosowanie, jako środki wyrazu języka artystycznego saksofonistów jazzowych, zróżnicowanie elementów saksofonu, które wpływają na możliwości artykulacyjno –techniczne uwarunkowane różnymi oczekiwaniami wykonawców. Rozdział IV – dzieła prezentowane w ramach rozprawy doktorskiej.

Pokażna jest bibliografia i literatura która pozwoliła Doktorantowi na wyciągnięcie wniosków niezbędnych do napisania pracy doktorskiej o wzajemnym przenikaniu się muzyki klasycznej i jazzowej i jej wpływ na wzbogacenie języka muzycznego. Autor w swojej pracy doktorskiej opiera się na osobistych doświadczeniach wykonawstwa różnego rodzaju gatunków muzycznych. Zgodnie ze swoimi zainteresowaniami wybrał dzieła klasycznej muzyki współczesnej oraz utwory jazzowe. Uzasadnia tezę, że artykulacja i techniki wykonawcze w muzyce współczesnej są bardzo ważnymi elementami poszerzającymi i wzbogacającymi paletę środków wyrazu saksofonisty analizującego solo lub z zespołem utwory w estetyce jazzowej. Opiera się na tekstach źródłowych i badaniach własnych przeprowadzonych na podstawie wybranej literatury muzycznej. Szczegółowa analiza poparta jest przykładami z obszarów wiedzy, która jest niezbędna dla muzyka klasycznego i jazzowego.

Autor bardzo wnikliwie wyjaśnia i opisuje rodzaje artykulacji i techniki wykonawcze choć wiele z nich nie jest jednoznaczne lub mogą być w inny sposób interpretowane (realizowane) w zależności od gatunku muzyki. Strona edytorska pracy – bez zastrzeżeń. Praca i zawarte w niej treści mogą stanowić pewnego rodzaju vademecum dla przyszłych wykonawców nie tylko twórczości saksofonowej ale także innych łączących zdobycze muzyki klasycznej z muzyką jazzową.

Konkluzja

Po zapoznaniu się z pracą doktorską, stwierdzam że Pan Cezariusz Gadzina zaprezentował oryginalne rozwiązanie problemu artystycznego. Zarówno dzieło artystyczne jak i jego opis świadczą o jego obszernej wiedzy w zakresie poruszanych zagadnień oraz dowodzą zdolności do prowadzenia twórczej, samodzielnej pracy naukowej i artystycznej. Tym samym praca spełnia wymogi ustawowe. Przedłożoną pracę doktorską przyjmuję.

Jerzy Janowski